

TEDENSKI NOVIČNIK

Informacije s področja covid-19

Datum: 24. 11. 2022

Tedenski novičnik zajema zadnja ključna sporočila in novosti na področju covid-19: informacije s strani pristojnih evropskih institucij, epidemiološke situacije v Sloveniji, napovedi podatkov o gibanju okužb s SARS-CoV-2 in ključna sporočila Posvetovalne skupine za spremljanje gibanja virusa SARS-CoV-2.

Novičnik služi kot izhodiščno orodje za jasno in konsistentno komuniciranje aktualnih informacij na področju covid-19.

1. EVROPSKI CENTER ZA PREPREČEVANJE IN OBVLADOVANJE BOLEZNI (ECDC)

[Poročilo pregleda držav: 45. teden](#)

Ob koncu 45. tedna 2022 (tedna, ki se je končal 13. novembra 2022) še naprej opažamo padajoče trende stopenj primerov covid-19 na ravni EU/EEA (vključno z osebami, starimi 65 let in več) in padajoče trende stopenj umrljivosti. Skupna stopnja primerov covid-19 v EU/EEA med osebami, starimi nad 65 let, se je zmanjšala za 23 % v primerjavi s prejšnjim tednom. Trend primerov covid-19 v tej starostni skupini pada dva tedna. O povečanju tega kazalnika v zadnjih dveh tednih je poročala le 1 od 23 držav. Celotna skupna stopnja primerov v EU/EEA za vse starosti se je zmanjšala za 21 %. Spremljanje epidemiološke situacije ostaja še naprej pomembno, zlasti glede na vse večji delež različice BQ.1.

2. EVROPSKA AGENCIJA ZA ZDRAVILA (EMA) in EVROPSKA KOMISIJA

- Evropska agencija za zdravila (EMA) je objavila klinične podatke, ki podpirajo razširitev indikacij uporabe cepiva Spikevax tudi za otroke, stare od 6 mesecev do 5 let.
- Evropska komisija je odobrila cepivo proti covidu-19 VidPrevtyn Beta.

- EMA je objavila klinične podatke, ki podpirajo razširitev indikacij uporabe cepiva Nuvaxovid tudi za mladostnike, stare od 12 do 17 let.
- Odbor za zdravila za uporabo v humani medicini (CHMP) pri EMA je priporočil odobritev cepiva proti covidu-19 VidPrevtyn Beta za uporabo kot enkratni poživitveni odmerek pri odraslih, ki so bili vsaj 4 mesece prej cepljeni z mRNA cepivom ali adenovirusnim vektorskim cepivom.
- EMA je objavila nove varnostne posodobitve za cepiva proti covidu-19.
- CHMP pri EMA je priporočil odobritev prilagojene različice cepiva Comirnaty kot poživitvenega odmerka za otroke, stare od 5 do 11 let.

Več informacij je na voljo [na naslednji povezavi](#).

3. EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA

Število potrjenih primerov okužb z virusom SARS-CoV-2 je začelo naraščati. V prejšnjem tednu smo zabeležili približno 5.300 potrjenih primerov, kar je več kot 20-odstotno povečanje v primerjavi s prejšnjim tednom. V bolnišnicah se je trend upadanja ustavil, v tem tednu se začel porast primerov. Na intenzivnih oddelkih stanje stagnira z okoli 20-dnevnimi obravnavami. Aktualne podatke o okužbah s SARS-CoV-2 (covid-19) v Sloveniji lahko vsakodnevno spremljate na [naslednji povezavi](#).

V Sloveniji je bilo na dan 24. novembra 2022 z enim odmerkom cepljenih 70 % polnoletnih oseb. Z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 68 %, z enim poživitvenim odmerkom 38 % in z dvema poživitvenima odmerkoma 4 % polnoletnih oseb ([več na povezavi](#)). Za primerjavo: v državah EU/EEA je en odmerek prejelo 85,7 % starejših od 18 let, z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 83,6 %, en poživitveni odmerek je prejelo 65,5 %, dva poživitvena odmerka pa 13,5 % starejših od 18 let ([vir](#)).

V Sloveniji je bilo na dan 24. novembra 2022 z enim odmerkom cepljenih 82 % starejših od 60 let, z vsemi odmerki osnovne sheme 81 % starejših od 60 let, z enim poživitvenim odmerkom 60 % in z dvema poživitvenima odmerkoma 9 % starejših od 60 let. Za primerjavo: v državah EU/EEA je en odmerek prejelo 92,5 % starejših od 60 let, z vsemi odmerki osnovne sheme je bilo cepljenih 90,9 %, en poživitveni odmerek je prejelo 84,5 %, dva poživitvena odmerka pa 28,6 % starejših od 60 let ([vir](#)).

4. EPIDEMIOLOŠKO MODELIRANJE: ZADNJE PROJEKCIJE

Efektivno reprodukcijsko število je preseglo 1.0, kar pomeni, da smo v stanju naraščanja epidemije.

Tudi v nekaterih drugih državah EU je število primerov začelo naraščati, kot na primer v Italiji in Franciji. V Avstriji se je padanje ustavilo, v Nemčiji pa število primerov še vedno pada. V bolnišnicah je trend naraščanja primerov v Franciji in Španiji, vendar s pod 100 sprejemi na 1 milijon prebivalcev. V Sloveniji smo imeli v preteklem tednu 95 sprejemov v bolnišnice zaradi/s covidom.

Ocenjuje se, da smo vstopili v novi val epidemije, kjer bo število potrjenih primerov naraščalo ter s tem tudi število hospitaliziranih v bolnišnico in enote intenzivnega zdravljenja.

V projekcijah za naprej pričakujemo večje širjenje virusa SARS-CoV-2 v nadaljevanju zaradi hladnejšega vremena in posledično povečanja zadrževanja v zaprtih prostorih. V naslednjem tednu pričakujemo tudi približno 25-odstotno povečanje pozitivnih primerov. Glede na trenutne projekcije pričakujemo vrh nekje v sredini decembra z do 2.500 okužbami v 7-dnevnem povprečju. V bolnišnicah pa lahko po tej projekciji pričakujemo povečevanje števila hospitalizacij konec decembra. Številke v tem obdobju ne bi smele preseči do 400 pacientov na navadnih oddelkih, na intenzivnih oddelkih pa največ 50 pacientov. Te ocene so vse narejene s predpostavko trenutnih različic virusa na podlagi razmerij, kot jih trenutno ocenjujemo za te različice. V primeru drugačne situacije se lahko projekcije zelo spremenijo.

Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje smo pripravili tudi **interaktivni prikaz podatkov o epidemiološki statistiki, modeliranju in napovedih v povezavi s covidom-19**, ki je na voljo na [naslednji povezavi](#).

5. PRESEŽNA UMRLJIVOST V SLOVENIJI PO METODOLOGIJI EUROMOMO

V sklopu mreže EuroMOMO (angl. European mortality monitoring) smo vzpostavili tedensko spremljanje splošne umrljivosti, v katerega so vključeni vsi umrli ne glede na vzrok smrti. Pri tem ocenjujemo odstopanja opazovane umrljivosti od pričakovane umrljivosti, modelirane na podatkih o splošni umrljivosti v letih 2015–2019. Odstopanja umrljivosti so ovrednotena z oceno presežnega števila umrlih in s t.i. z-vrednostjo v opazovanem tednu. Z-vrednost izraža, za koliko standardnih odklonov število umrlih v opazovanem tednu odstopa od pričakovane ravni (presežek umrljivosti). Model upošteva časovne zamike med datumom smrti in datumom registracije smrti ter napove število smrti v zadnjih 5 opazovanih tednih, čeprav vse še niso bile registrirane.

Teden analize: 46

V 44. tednu leta 2022 v Sloveniji beležimo z-vrednost 0,31 oziroma normalno variabilnost umrljivosti (porast v primerjavi s predhodnim tednom, vendar je točen podatek o z-vrednosti zaradi zakasnitev pri registraciji smrti lahko nezanesljiv). Število vseh umrlih v 44. tednu je bilo za 2 % večje od pričakovanega števila vseh umrlih. Presežne umrljivosti, statistično opredeljene kot z-vrednost 2 ali več, trenutno za omenjeni teden ne beležimo v nobeni starostni skupini.

Več informacij najdete [na tej povezavi](#).

6. POSVETOVALNA SKUPINA ZA CEPLJENJE

V Sloveniji je trenutno dostopnih devet cepiv proti covidu-19:

- mRNA cepiva: Comirnaty 30, Comirnaty 10, Comirnaty 3, Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (Pfizer/BioNTech) ter Spikevax in Spikevax bivalent

Original/Omicron BA.1 (Moderna);
- vektorsko cepivo: Jcovden/Janssen (Johnson&Johnson);
- proteinsko cepivo: Nuvaxovid (Novavax).

S strani Evropske agencije za zdravila (EMA) so za osnovno cepljenje registrirana cepiva: Comirnaty 30 (Pfizer/BionTech) in Nuvaxovid (Novavax) za osebe, stare 12 let in več, Spikevax (Moderna) za osebe, stare 6 let in več (za osebe 6-11 let – polovičen odmerek), cepivo Jcovden/Janssen (Johnson&Johnson) pa za odrasle, stare 18 let in več. Cepivo Comirnaty 10 je registrirano za osnovno cepljenje otrok starih 5-11 let Comirnaty 3 pa za osnovno cepljenje (s 3 odmerki!) otrok starih 6 mesecev do 4 let.

Za cepivi Comirnaty 30 in Spikevax je odobrena uporaba tudi za 3. dodaten odmerek za imunsko oslABLJENE osebe stare 12 let in več. Cepivo Comirnaty 10 je tudi odobreno za uporabo kot 3. dodaten odmerek za imunsko oslABLJENE otroke stare 5-11 let.

Za cepivi Comirnaty 30 in Spikevax ter cepivi Jcovden/Janssen in Nuvaxovid je odobrena uporaba tudi za poŽIVITVENI odmerek, pri cepivu Comirnaty 30 za osebe stare 12 let in več in pri cepivih Spikevax, Jcovden/Janssen in Nuvaxovid za osebe stare 18 let in več.

V skladu z nacionalnimi priporočili je, zaradi boljše učinkovitosti in manj resnih zapletov pri mRNA cepivih v primerjavi z vektorskim cepivom Jcovden, priporočljiva uporaba mRNA cepiv. Pri osebah, ki še niso pričele s cepljenjem, je enako priporočljiva uporaba proteinskega rekombinantnega cepiva Nuvaxovid (možna uporaba tudi za osebe, ki so prej že prejele drugo cepivo). Vektorsko cepivo Jcovden se lahko uporabi le na izrecno željo osebe, ki se cepi; ob tem je treba osebo opozoriti na možnost neželenih učinkov povezanih z vektorskimi cepivi.

Prilagojena cepiva Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 so registrirana le za poŽIVITVENI odmerek – za uporabo pri osebah, starih 12 let in več, ki so v preteklosti prejele vsaj osnovno cepljenje proti covidu-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece. Več informacij o cepivih, ki poleg izvirne oziroma vuhanske različice SARS-CoV-2 pokrivajo tudi novejšo različico omikron, najdete na [naslednji povezavi](#).

Prvi poŽIVITVENI odmerek je odmerek, ki ga oseba prejme po zaključeni osnovni shemi cepljenja za poŽIVITEV in podaljšanje zaščite po osnovnem cepljenju. Priporočljiv je za vse osebe, stare 18 let in več, in za mladostnike s kroničnimi boleznimi, stare 12–17 let, lahko pa ga prejmejo tudi zdravi mladostniki. Priporočen presledek med osnovnim cepljenjem in prvim poŽIVITVENIM odmerkom je vsaj 3 mesece.

Drugi poŽIVITVENI odmerek (4. oz 5. odmerek za imunsko oslABLJENE in za osebe, ki so drugi poŽIVITVENI odmerek prejele pred več kot tremi meseci), je priporočljiv za osebe z večjim tveganjem za težji potek covid-19: posebej ranljive kronične bolnike, oskrbovance DSO/SVZ in vse osebe stare 60 let in več. Z drugim poŽIVITVENIM odmerkom se lahko cepijo tudi druge osebe stare 18 let in več, če tako želijo. Cepljenje z drugim poŽIVITVENIM odmerkom se opravi vsaj 3 mesece po prvem poŽIVITVENEM odmerku.

Ogroženim skupinam se priporoča tudi »sezonski poŽIVITVENI odmerek« s posodobljenim cepivom, če je od zadnjega cepljenja minilo več kot 3 mesece. Tudi ostale osebe, pri katerih je že minilo vsaj

3 mesece od zadnjega cepljenja ali prebolelega covid-19, lahko prejmejo sezonski poživitveni odmerek. Za poživitveni odmerek se praviloma uporabljajo mRNA cepiva.

Posodobljena **priporočila in navodila za cepljenje proti covidu-19** so na voljo [na tej povezavi](#). Priporočila za cepljenje proti covidu-19 za različne skupine prebivalcev so na voljo tudi v [obliki tabelaričnega prikaza](#).

Poteka tudi cepljenje proti gripi v sezoni 2022/23. Cepljenje proti gripi in cepljenje proti covidu-19 se lahko opravi sočasno ali s kakršnimkoli presledkom. Več informacij o cepljenju proti gripi je na voljo na [naslednji povezavi](#).

Cepljenje s poživitvenim odmerkom priporočamo predvsem skupinam z večjim tveganjem za hujši potek

Ranljivim kroničnim bolnikom

Oskrbovancem domov za starejše občane oziroma socialnovarstvenih zavodov

Vsem starejšim od 60 let

zdravje JE SKRB za vse Cepimo se s poživitvenim odmerkom.

NIZ

7. POSVETOVALNA SKUPINA ZA SPREMLJANJE GIBANJA VIRUSA SARS-COV-2

Preventivna priporočila

Pomembno je upoštevanje vseh dobro poznanih preventivnih priporočil:

- vzdrževanje medosebne razdalje,
- pravilno umivanje rok,
- razkuževanje rok,
- izogibanje dotikanju obraza (oči, nosu in ust),
- higiena kihanja in kašlja ter
- redno in učinkovito prezračevanje zaprtih prostorov.

Nošenje mask

Nošenje zaščitnih mask je eden izmed enostavnih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2. Osebo, ki nosi masko, le-ta zaščiti pred okužbo in prepreči nadaljnje širjenje virusa.

O pozitivnem vplivu nošenja mask na zmanjševanje dnevnega števila ugotovljenih okužb s SARS-CoV-2 so že na voljo številne strokovne objave, raziskave pa so bile izvedene v različnih okoljih (družinsko okolje, letalski promet, nacionalna raven). Pozitiven vpliv obveznega nošenja zaščitnih mask v splošni populaciji in manjšanje števila novih okužb za 15–47 % kažejo tudi raziskave, izvedene na nacionalni ravni ([vir](#)). Z nošenjem maske tako prispevamo k obvladovanju širjenja okužbe s SARS-CoV-2.

Masko je pomembno pravilno namestiti in odstraniti ter upoštevati načelo nedotikanja maske med njenim nošenjem, tesnjenje in čas nošenja maske. Pravilna namestitev/odstranitev maske je prikazana na [naslednji povezavi](#).

Mobilna aplikacija #OstaniZdrav v novi podobi

Aplikacija #OstaniZdrav je v letošnje študijsko leto zakorakala v novi podobi. Spodbujamo predvsem višje in visokošolske zavode ter izvajalce izobraževanja odraslih, da ima vsaka predavalnica ali drug prostor, kjer se študentje/obiskovalci/zaposleni zadržujejo dlje časa, svojo QR kodo. Na ta način smo uporabniki anonimno obveščeni o tveganem stiku z osebo z okužbo z virusom SARS-CoV-2, ki so bili ob istem času na skupnem dogodku ali lokaciji.

Aplikacija #OstaniZdrav je namenjena beleženju stikov med osebami, ki imajo nameščeno aplikacijo. Z aplikacijo so uporabniki anonimno opozorjeni, da so bili izpostavljeni tveganemu stiku. To opozorilo uporabnika obvesti, da je njegovo tveganje za okužbo povečano in ga spodbudi k še bolj odgovornemu ravnanju. Več o mobilni aplikaciji #OstaniZdrav na [naslednji povezavi](#).

Izsledki 21. izvedbe raziskave o vplivu pandemije na življenje (SI-PANDA)

Pandemija covid-19 je pomembno zaznamovala vsa področja človekovega življenja, tako v Sloveniji kot po svetu. Z namenom boljšega razumevanja vedenja ljudi v povezavi s krizno situacijo, tako glede upoštevanja priporočenih ukrepov kot tudi vpogleda v spremembe v njihovem življenjskem slogu, fizičnem in duševnem zdravju, je Nacionalni inštitut za javno zdravje že 4. decembra 2020 pričel z raziskavo SI-PANDA, ki proučuje vplive pandemije covid-19 na življenje Slovencev. Po devetnajstih izvedbah raziskave v letih 2020 in 2021 (zadnja ponovitev je bila izvedena od 7. do 10. 12. 2021) je pred nami nov sklop šestih raziskav, s prvo raziskavo, ki je bila izvedena od 20. do 23. septembra 2022.

Ključne ugotovitve 21. izvedbe raziskave, ki je potekala od 18. do 21. oktobra 2022 na vzorcu 1011 odraslih oseb, starih od 18 do 74 let, so objavljene na [naslednji povezavi](#). Celotno poročilo 21. izvedbe raziskave, ki vključuje tudi nekatere primerjave s preteklimi izvedbami, je dostopno na [naslednji povezavi](#). Rezultati raziskave, predstavljeni v poročilu, so namenjeni strokovnjakom in odločevalcem kot tudi medijem in širši javnosti.

Več o raziskavi SI-PANDA si lahko preberete tudi na [naslednji povezavi](#).

Najpogostejša vprašanja in odgovori glede cepljenja proti covidu-19

Ključnega pomena pri cepljenju je predvsem naše zaupanje v varnost in učinkovitost cepiv, ki temelji na jasni in objektivni obveščenosti. Zato smo najpogostejša vprašanja in odgovore glede cepiv in cepljenja proti covidu-19 zbrali na [naslednji povezavi](#).

KLJUČNA SPOROČILA:

- Nošenje **zaščitnih mask** je eden izmed enostavnih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2. Osebo, ki nosi masko, le-ta zaščiti pred okužbo in prepreči nadaljnje širjenje virusa. Nošenje mask se priporoča v vseh zaprtih javnih prostorih.
- Eden od pomembnih higienskih ukrepov za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 je **redno in učinkovito prezračevanje prostorov**.
- Prilagojena cepiva Comirnaty Original/Omicron BA.1, Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 in Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 so registrirana le za **poživitveni odmerek** – za uporabo pri osebah, starih 12 let in več, ki so v preteklosti prejele vsaj osnovno cepljenje proti covidu-19 in je od zadnjega odmerka cepiva minilo najmanj 3 mesece.
- Cepljenje s poživitvenim odmerkom je priporočeno predvsem **skupinam z večjim tveganjem za hujši potek bolezni**.
- Pri ogroženih skupinah priporočamo tudi »**sezonski poživitveni odmerek**« s posodobljenim cepivom, če je od zadnjega cepljenja minilo vsaj 3 mesece. Tudi ostale osebe, pri katerih je že minilo vsaj 3 mesece od zadnjega cepljenja ali prebolelega covidu-19, lahko prejmejo sezonski poživitveni odmerek.
- Poteka tudi **cepljenje proti gripi** v sezoni 2022/23. Cepljenje proti gripi in cepljenje proti covidu-19 se lahko opravi sočasno ali s kakršnimkoli presledkom.
- Uporaba **mobilne aplikacije #OstaniZdrav**, ki je v študijsko leto zakorakala v novi podobi, se spodbuja predvsem v višjih in visokošolskih zavodih ter pri izvajalcih izobraževanja odraslih – vsaka predavalnica ali drug prostor, kjer se študentje/obiskovalci/zaposleni zadržujejo dlje časa, naj ima svojo QR kodo. Na ta način smo uporabniki aplikacije anonimno obveščeni o tveganem stiku z osebo z okužbo z virusom SARS-CoV-2, ki so bili ob istem času na skupnem dogodku ali lokaciji.